

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні» щодо запровадження тимчасового порядку підтвердження відомостей про місце проживання на тимчасово окупованих територіях)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Після набрання чинності Законом України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні» та запровадження нової моделі реєстрації через реєстри територіальних громад, саме ці реєстри стали єдиним офіційним джерелом підтвердження адреси проживання особи.

Водночас на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях (ТОТ) України, де на момент впровадження реформи органи державної влади та місцевого самоврядування не здійснювали свої повноваження, територіальні громади та відповідні реєстри не були створені, а передача картотек від органів Державної міграційної служби (ДМС) не відбулася.

Внаслідок цього громадяни, які мають чинні паспорти громадянина України з відомостями в Єдиному державному демографічному реєстрі (ЄДДР) про місце проживання на ТОТ, фактично позбавлені можливості:

- підтвердити свою адресу проживання;
- подати декларацію про місце проживання через ЦНАП або портал «Дія»;
- отримати витяг з реєстру територіальної громади.

Це призводить до суттєвого обмеження прав громадян на доступ до освіти (зокрема, фіксуються випадки відмови у підтвердженні проживання на ТОТ для реалізації права на пільговий вступ до закладів освіти), отримання соціальних виплат, адміністративних послуг, оформлення спадщини, а також унеможливорює реєстрацію місця проживання новонароджених дітей за адресою батьків, які зареєстровані на ТОТ. Наявність цієї проблеми підтверджується численними зверненнями обласних військових адміністрацій (зокрема, Луганської ОВА) та перебуває в полі прискіпливої уваги Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту

Метою проєкту Закону є захист прав громадян України, які зареєстровані на тимчасово окупованих територіях, шляхом запровадження прозорого, швидкого та доступного тимчасового порядку підтвердження відомостей про їхнє місце проживання.

Завданням проєкту є надання правових підстав для використання

альтернативних державних джерел інформації та цифровізація цього процесу через портал та мобільний застосунок «Дія».

3. Загальна характеристика й основні положення законопроекту

Пропонується доповнити Розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні» новим пунктом 10⁴, яким встановлюється тимчасовий порядок підтвердження реєстрації/декларування місця проживання на ТОТ на період дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Основні положення порядку передбачають:

- первинні підстави для підтвердження відомостей: відомості з Єдиного державного демографічного реєстру (ЄДДР); штамп про реєстрацію місця проживання у паспорті-книжечці; електронні дані на безконтактному електронному носії в ID-картці; довідка про внесення відомостей до ЄДДР;
- встановлення процедури за відсутності або суперечливості даних, так у разі неможливості доступу до архівів чи локальних реєстрів Державна міграційна служба України (або її територіальні органи) здійснює підтвердження протягом 3 робочих днів на підставі комплексного аналізу інших державних баз даних, а саме: Державного реєстру виборців; Державного реєстру фізичних осіб — платників податків; Реєстру застрахованих осіб Пенсійного фонду України; Інформаційних систем Міністерства соціальної політики України (зокрема, ЄІССС щодо обліку внутрішньо переміщених осіб);
- визначення варіантів подання заяви;
- закріплення юридичного статусу документа сформованого за цим порядком, витяг є офіційним документом, що підтверджує місце проживання на тимчасово окупованих територіях є обов'язковим для приймання всіма органами влади, місцевого самоврядування, підприємствами та установами будь-якої форми власності

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у даній сфері здійснюється Конституцією України, Законом України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні».

Закон не потребує внесення змін до інших законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з

Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття даного проєкту дозволить ефективно захистити права внутрішньо переміщених осіб та громадян, які залишилися або виїхали з тимчасово окупованих територій та усунути штучні бюрократичні перешкоди при реалізації права на освіту (пільговий вступ), отриманні соціальних виплат та оформленні спадщини. Проєкт Закону забезпечить можливість реєстрації місця проживання новонароджених дітей за адресою батьків, а також розширить перелік цифрових послуг, доступних для громадян в один клік через застосунок «Дія», спростивши взаємодію людини з державою в умовах воєнного стану.

Народний депутат України

Валерій ГНАТЕНКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Гнатенко Валерій Сергійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000D60C3100E409DC00
Дійсний до: 28.11.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
260д9/1-2026/170022 від 16.07.2026

2290893